

KİŞİLER

- KOSTAKI Evin beyi, Kokona'nın kocası.
 ELENKO Evin hizmetçi kızı.
 YANKO Komşunun uşağı, Elenko'nun nişanlısı.

MASKELİ KADIN (Konuşmaz)

Olay, Kostaki'nin evindeki salonda geçer.

ELENKO *(Orta kapının önünde dışarıya doğru konuşur)*
 Evet Kokona, emin olun, hiçbir yere gitmem hanımım. *(Biraz dinler ve bir kapının kapandığı duyulur)* İşte gitti! Oh, bu akşam da kendi dünyamda olacağım! Bizim evin beyi Ada'ya gitti. Kokona da hazır kocası yok ya... baloya gitti. Kocasının öyle yerlere gitmesini istemez. Bu yüzden baloya gittiğini kimse duymasın diye bize tembih etti. Böyle, maske takıp gizlice baloya gitmek iyi değil ama ne yapsın biçare kadıncağız, kocası kendisini çok sıkıyor. Onun için fırsat buldukça eğlenmeye gitmeye hakkı var. Bakın ben bile bu akşam... *(Dışardan bir ses gelir)* Haa, bizim komşunun uşağı... Dur, aramızda anlaştığımız işareti vereyim. *(Lambayı pencerenin önündeki masanın üstüne koyar; ses tekrar gelir)* Haa, tamam anladı, şimdi gelir. *(Lambayı yerine koyar, aynada saçlarını düzeltir)* Bey şimdi kim bilir, nerelerde? Kokona baloya ya vardı, ya varmadı... *(Kanapenin üstüne oturur)* Ben de bu akşam burada oturup misafir kabul edeceğim.
(Yanko mutfak kapısından başını uzatır)

YANKO Girilebilir mi küçük hanım?

ELENKO *(Görmezden gelerek)* Ha bizimki, ta kendisi! *(Kibar ince bir tavırla)* Kim o?

YANKO *(Başka birine söylüyormuş gibi)* Sayın Bay Yanko!

ELENKO Peki, söyle gelsin.

YANKO *(Dışarı çıkıp tekrar girer ve özenerek selam verir)*
 Küçük hanım... Kulunuz... şey... zatîâliniz... uyduramadık yine. Kısaca, nasılsın, iyi misin?

ELENKO *(Güler)* Amma komik hal!

YANKO Sanırım kibar davranmayı epey iyi yapıyorum ha? Elbette, öyle alışmışım... zorla olmaz ya... kibarlığa alışmışım... *(Masanın yanında duran tabureye otu-*

rur, arkasına yaslanmak ister, yuvarlanır)

ELENKO Aman dikkat et! (Güler)

YANKO Ne berbat şey bu be! Arkasız sandalyenin de ne anlamı var bilmem. Bu tavşanlar da ne icat edeceklerini bilmiyorlar...

ELENKO (Gülerek) Hadi söyle bakalım, ne konuşacağız şimdi?

YANKO Ne konuşalım?

ELENKO Bu akşam işin yok değil mi?

YANKO Hiçbir işim yok. Bizim bey misafirliğe gitti. Bekâr ya, sabaha kadar eve gelmez.

ELENKO Bekâr adama hizmet de oldukça kolay değil mi?

YANKO Elbette. Eee, seninkiler... Nasıl memnun musun?

ELENKO Tabii, hiç şikâyetim yok. Hele Kokona, benzersiz bir kadın.

YANKO Öyle görünüyor. Ben onu her gün şu odanın penceresi önünde görüyorum.

ELENKO Kendi odası orası.

YANKO Kocasını hiç tanımam; uzaktan bile görmedim.

ELENKO Çünkü beyin odası bu tarafta, sizin evden görünmez.

YANKO Vayyy, bunlar ayrı ayrı odada mı yatıyorlar?

ELENKO Kiraları beş binden yukarı evlerde âdet böyle...

YANKO Ben hiçbir zaman o pahalı evlerden tutmaya niyetli olmadığuma göre birbirimizin olduğumuzda sarırmam ki... (Elenko'nun belinden sarılmaya kalkışır)

ELENKO Ay! Ne yapıyorsun?

YANKO Madem ki karım olacaksın...

ELENKO Ama iyi işte, biraz sabret.

YANKO (İçini çeker) Peki öyle olsun... Eee, şimdi ne yapacağız?

ELENKO Şimdi bu akşam eğlenmeyi düşünüyorum.

YANKO Ee, nasıl olacak?

ELENKO Önce bir güzel yemek yiyeceğiz... Burada, bu ateşin karşısında.

YANKO (Sevinerek) Yapma, ne hoş! Yalnız başımıza, karşı karşıya ha?

ELENKO Yok pek yalnız sayılmaz, çünkü ikimizin yalnız kalması pek yakışık almaz. Onun için birini daha davet ettim.

YANKO Amma yaptın yahu! Kim o?

ELENKO Üvey babam. Hem senin onunla görüşmen gerektiriyor zaten.

YANKO İyi ama... bu akşam kendisini rahatsız etmesek... acelesi yok daha...

ELENKO Görsen, çok iyi bir adam... Hem benim çeyizimi verecek.

YANKO Çeyizini mi verecek? Öyleyse çağırdığın iyi olmuş. Bizim bey geçen gün Fransa'dan şarap getirdi, kendisine ikram ederiz. Bir iki şişe getirir hep birlikte deneriz.

ELENKO Yemekler de benden!

YANKO Tamam! Şu üvey babanın gözüne girmeye bakalım.

ELENKO Yemekten sonra da şu köşe başındaki gazinoya gider eğleniriz, olmaz mı?

YANKO Aklını seveyim, çok güzel olur!

ELENKO Aman, iyi aklıma geldi... Hani sen, beyinin sana yeni diktirdiği elbiseyi giyip beni bir akşam baloya götürmeyecek miydin?

YANKO Uşak elbiseleriyle?... Allah esirgesin! Balo için beyin elbiselerinden birini giyerim ben...

ELENKO Beyin elbisesi sana uyuyor mu bari?

YANKO Tabii uyuyor. Ben daima, kendi boyumda, kendi kalıbımda olan efendilere hizmet ederim, böylece

lazım olduğunda onun elbiselerini giyerim hep.
 ELENKO Öyleyse haydi git, giyin de gel.
 YANKO Peki, gidip geleyim.
 ELENKO Gelirken servis merdiveninden gel. Anahtarları kapının üzerinde bıraktım.
 YANKO Olur. *(Sevinerek)* Aman yarabbi, ne mutlu, bir güzel eğleneceğiz!
 ELENKO Beraber dans ederiz.
 YANKO Bütün gece mi? Aman gideyim hele; şu şarapları... *(Koşarak çıkar)*
 ELENKO Ben de kilere gideyim.
(Çıkar. Arkasından evin beyi Kostaki, elinde çantayla kapıdan girer)
 KOSTAKİ *(Yalnız)* Kimseler yok... Şimdi bizim Kokona şaşıracak! Çünkü beni Ada'ya gitti biliyor. Şu rastlantıya bakın. İki gün önce, bizim öteki mahalledeki Matmazel Maryanko ile buluşmak için sözleşmiştik. Bugün eve geldim, bizim hanuma, "Ortağım Hristaki ile bir hesap işimiz var, bu yüzden bu akşam Ada'ya gideceğiz," diyerek çantayı elimize aldık. Her ne kadar içi boşsa da, öyle görünmek gerek ya... Bizimkine veda edip dışarı çıktım. Köprüye vapura gideceğimize, doğruca mezeciye gidip börek, ıstakoz, iki şişe şarap filan gibi bazı yiyecek ve içecekleri çantaya koyup doğru Maryanko'nun evine kapağı attım. Nazlım beni bekliyormuş. Kapıdan karşıladı, odasına geçtik. Ne zamandır burnumda tüten o misk gibi kokan odada sofra hazırlanıncaya kadar sohbete dalmışken kapı çalındı. Acaba kim diye düşünürken hizmetçi kız koşup geldi, "Aman hanımım, Rusyalı geldi," deyince, Maryanko'nun beti benzi attı... "Burada yok, desinler," dediyse de kapıcı evde olduğunu söylemiş; çaresiz bize yol görüldüğü söylendi. Gördün

mü belayı?... Gece vakti... Eh çare ne?... Evdeki zar çarşıya uymadı. Bari şu erzak dolu çantayı kiralım diyerek çantayı alıp arka kapıdan sıvıştım. Buradan da buraya geldim. Şimdi bizimkine, "Vapura tişemedim, kaldım," ya da "Hesap defterleri bozulmuş," falan gibi bir yalan söyleriz. Artık orası kolay... Ama şu Rus canımı sıktı... O güzel odada sevgilimle karşı karşıya... Aman sen de... Maryanko ile içeceğime bizimkiyle içerim. Daha iyi... Elbette sevgilim güzel sayılır... Karım kadar renkli değil ama ondan daha güzel...Ancak çare yok... Kadınlar bazan böyle haksızlık ederler. Elinin altındaki bırakır da uzaktakini arar dururlar... Hele şu nevaleyi, Rus'un elinden kurtulmuş şu yiyeceği ortaya çıkaralım. *(Çantayı açar, içindekileri masaya koyar)* Benim mini mini karıcığım! Şimdi beni görünce nasıl vinecek... Güzel güzel karşılıklı yer, içeriz. Ama Maryanko'nun güzel kokulu odası değilmiş, ne yapalım olmayıversin... Hiç olmazsa burda Rus korkusu yok...
(Elenko, elinde bir tabak içinde pişmiş bir tavuk içeri girer. Kostaki'yi görmemiştir)
 ELENKO *(Kendi kendine)* Sofrayı hazırlayayım. *(Kostaki'yi görür)* Aaaa!
 KOSTAKİ Aaa, sen misin Elenko?
 ELENKO *(Kendi kendine)* Bizim bey!... Nerden çıktı şimdi? *(Kostaki'ye)* Efendim, siz Ada'ya gitmediniz mi?
 KOSTAKİ Hayır, gidemedim, vapuru kaçırdım.
 ELENKO *(Kendi kendine)* Oh... Gördün mü şimdi başımıza geleni?
 KOSTAKİ Oradan kahveye gittim, biraz gazete okudum. Politika da günden güne değişiyor. Gelirken bir paket de aldım...

lazım olduğunda onun elbiselerini giyerim hep.
 ELENKO Öyleyse haydi git, giyin de gel.
 YANKO Peki, gidip geleyim.
 ELENKO Gelirken servis merdiveninden gel. Anahtarın kapının üzerinde bıraktım.
 YANKO Olur. *(Sevinerek)* Aman yarabbi, ne mutlu, bir güzel eğleneceğiz!
 ELENKO Beraber dans ederiz.
 YANKO Bütün gece mi? Aman gideyim hele; şu şarapları... *(Koşarak çıkar)*
 ELENKO Ben de kilere gideyim.
(Çıkar. Arkasından evin beyi Kostaki, elinde çantayla kapıdan girer)
 KOSTAKİ *(Yalnız)* Kimseler yok... Şimdi bizim Kokona şaşıracak! Çünkü beni Ada'ya gitti biliyor. Şu rastlantıya bakın. İki gün önce, bizim öteki mahalledeki Matmazel Maryanko ile buluşmak için sözleşmiştik. Bugün eve geldim, bizim hanıma, "Ortağım Hristaki ile bir hesap işimiz var, bu yüzden bu akşam Ada'ya gideceğiz," diyerek çantayı elimize aldık. Her ne kadar içi boşsa da, öyle görünmek gerek ya... Bizimki-ne veda edip dışarı çıktım. Köprüye vapura gideceğimize, doğruca mezeciye gidip börek, ıstakoz, iki şişe şarap filan gibi bazı yiyecek ve içecekleri çantaya koyup doğru Maryanko'nun evine kapağı altım. Nazlım beni bekliyormuş. Kapıdan karşıladı, odasına geçtik. Ne zamandır burnumda tüten o misk gibi kokan odada sofra hazırlanıncaya kadar sohbete dalmışken kapı çalındı. Acaba kim diye düşünürken hizmetçi kız koşup geldi, "Aman hanımım, Rusyalı geldi," deyince, Maryanko'nun beti benzi attı... "Burada yok, desinler," dediyse de kapıcı evde olduğunu söylemiş; çaresiz bize yol göründüğü söylendi. Gördün

mü belayı?... Gece vakti... Eh çare ne?... Evdeki pazar çarşıya uymadı. Bari şu erzak dolu çantayı kurtaralım diyerek çantayı alıp arka kapıdan sıvıştım. Oradan da buraya geldim. Şimdi bizimkine, "Vapura yetişemedim, kaldım," ya da "Hesap defterleri hazır değilmiş," falan gibi bir yalan söyleriz. Artık orası kolay... Ama şu Rus canımı sıktı... O güzel odada... Sevgilimle karşı karşıya... Aman sen de... Maryanko ile içeceğime bizimkiyle içerim. Daha iyi... Elbette sevgilim güzel sayılır... Karım kadar renkli değilse de ama ondan daha güzel... Ancak çare yok... Kocalar bazan böyle haksızlık ederler. Elinin altındakini bırakır da uzaktakini arar dururlar... Hele şu nevale-yi, Rus'un elinden kurtulmuş şu yiyeceği ortaya bir çıkaralım. *(Çantayı açar, içindekileri masaya koyar)* Benim mini mini karıcığım! Şimdi beni görünce nasıl sevinecek... Güzel güzel karşılıklı yer, içeriz. Ama Maryanko'nun güzel kokulu odası değilmiş, ne yapalım olmayıversin... İliş olmazsa burda Rus korkusu yok...

(Elenko, elinde bir tabak içinde pişmiş bir tavuk içeri girer. Kostaki'yi görmemiştir)

ELENKO *(Kendi kendine)* Sofrayı hazırlayayım. *(Kostaki'yi görür)* Aaaa!

KOSTAKİ Aaa, sen misin Elenko?

ELENKO *(Kendi kendine)* Bizim bey!... Nerden çıktı şimdi? *(Kostaki'ye)* Efendim, siz Ada'ya gitmediniz mi?

KOSTAKİ Hayır, gidemedim, vapuru kaçırdım.

ELENKO *(Kendi kendine)* Oh... Gördün mü şimdi başıma za geleni?

KOSTAKİ Oradan kahveye gittim, biraz gazete okudum. Politika da günden güne değişiyor. Gelirken bir parça da şey aldım...

ELENKO Yiyecek almışsınız... Şimdi mi yiyeceksiniz?
 KOSTAKİ Evet.
 ELENKO (*Kendi kendine*) Ne yapmalı şimdi? Bayanın burda olmadığını...
 KOSTAKİ O ne, elinde ne var?
 ELENKO (*Ezilip büzüülerek*) Elimde, şey...
 KOSTAKİ O ne, tavuk mu o?
 ELENKO Evet tavuk söğüş... Yarınki kahvaltınız için buzdolabına götürüyordum.
 KOSTAKİ Peki, peki. Getir onu da, iki kişilik bir sofraya hazırla bize.
 ELENKO İki kişilik mi? Birini mi bekliyorsunuz efendim?
 KOSTAKİ Yok kimseyi beklemiyorum. Bizim Kokona için...
 ELENKO Kokona için mi?
 KOSTAKİ Tabii ya, sorulur mu bu?
 ELENKO Öyle ya... doğru...şey (*Kendi kendine*) Şimdi ne yapmalı...(*Sofrayı hazırlamaya başlar*)
 KOSTAKİ Kokona odasında mı?
 ELENKO (*Sıkıntıyla*) Odasında... evet efendim.
 KOSTAKİ Peki, gideyim çağırayım şunu.
 ELENKO (*Kendisini oda kapısının önüne atarak*) Aman efendim... giremezsiniz.
 KOSTAKİ Niçin giremiyorum?
 ELENKO Kokona yatıyor.
 KOSTAKİ Peki, ne olacak?
 ELENKO Uyuyor.
 KOSTAKİ Uyandırırım. Tuhaf, ilk kez olmuyor ya bu... (*Kendi kendine*) Biz onu daha ne derin uykulardan uyandırdık...
 ELENKO Aman efendim... yalvarırım girmeyiniz!
 KOSTAKİ Garip! Niçin, ne var?
 ELENKO Çünkü... bilirsiniz ki Kokona... biraz zayıf ya-

pılı...Şimdi siz bu akşam gelmeyeceksiniz diye erkenden yattı, uyuyor...Uyandırırsanız, uyku sersemi birdenbire korkar da, belki...
 KOSTAKİ Korkma kızım, ben usulca uyandırırım. Beş yıllık bir koca, hiç karısını korkutmadan uyandırmasını bilmez mi?
 ELENKO Ne olursa olsun, elbette birdenbire ürker... Hem bundan sonra bir şey yemez sanırım. Çünkü akşamdan çok fena başı ağrıyordu; az bir şey yiyip yattı.
 KOSTAKİ Baş mı ağrıyor? İşte bu kötü...
 ELENKO Doğrusu Kokona'yı uyandırmayıp yalnız yerseniz daha iyi olur.
 KOSTAKİ Al sana bir terslik daha! Bu akşam bir kadınla yemek yemek bana kısmet olmayacak demek.
 ELENKO Ne buyurdunuz?
 KOSTAKİ Yok, hayır, yok bir şey... Eh ne yapalım, madem ki hanım rahatsızmış...
 ELENKO Evet efendim, çok rahatsız.
 KOSTAKİ Ben de yalnız yerim.
 ELENKO En iyisi bu...
 KOSTAKİ (*İçini çekerek*) Evet, yalnız yerim, yapayalnız...
 ELENKO Çok iyi yaparsınız efendim. (*Kendi kendine*) Ohh, biraz nefes alayım!
 KOSTAKİ Hadi git benim geceliğimi getir.
 ELENKO (*Kendi kendine*) Şimdi bunu burda yalnız bırakırsam, belki odaya girmeye kalkışır... ne yapmalı acaba?...
 KOSTAKİ Eee, ne yapıyorsun, duymadın mı beni?
 ELENKO Efendim burda mı oturacaksınız?
 KOSTAKİ Evet, burda, ateşe karşı...
 ELENKO Odaya gitseniz daha iyi olmaz mı?
 KOSTAKİ Soğukta donmak için mi?

ELENKO Burada yemek yemek... Kokona'nın odasının hemen yanında...

KOSTAKİ Eee, ne olurmuş?

ELENKO Belki uyanır da...

KOSTAKİ Garip be! Ben yemek yerken kıyamet mi koparacağım? Deniz aygırı değilim ya... Hadi çabuk, sen benim dediğimi yap.

ELENKO *(Kendi kendine)* Başka çare yok. *(Kostaki'ye)* Gidiyorum efendim... Siz orda oturun, yerinden kalkmayın, ben şimdi geliyorum... *(Çıkar)*

KOSTAKİ *(Yalnız)* Terslik terslik üstüne!... Bizimkinin başı ağrıyor, yatmış... Ben de bununla avunurum diyordum. Ahh, benim sevgilimin odasının kokusu... *(Mutfak kapısında Yanko siyah takım elbise, beyaz eldivenle, koltuk altlarında birer şarap şişesiyle görüntür)*

YANKO *(Kendi kendine)* Bak işte giyindik, hem şarapları da ge...

KOSTAKİ Aaa, o kim?

YANKO Bu adam da kim?

KOSTAKİ Ne istiyor bu adam?

YANKO Haa, anladım... bizimkinin üvey babası...

KOSTAKİ Siz kimsiniz, burada ne arıyorsunuz?

YANKO Ay, anlamadınız mı, size haber vermediler mi?

KOSTAKİ Ne haberi?

YANKO Canım, bu akşam kafa çekmeyeceğiz mi?

KOSTAKİ Ne kafa çekmesi?

YANKO Kafa çekme ya! Öküz yokmuş bu akşam...

KOSTAKİ Öküz mü?

YANKO Hanımın kocası canım... Kostaki Bey...

KOSTAKİ Vay! Öküz dediği...

YANKO Kızcağız onun için bu akşam böyle bir eğlence düzenledi ya...

KOSTAKİ Vay bizim hanım...

YANKO Önce yemek yiyeceğiz.

KOSTAKİ *(Kendi kendine)* Bizim evde böyle şeyler olmaz sandığım olaylar mı...

YANKO Sonra da kalkıp şu yanımızdaki gazinoya gideceğiz. Bu akşam orda balo varmış.

KOSTAKİ *(Kendi kendine)* Haa, Elenko'nun telaşıyla o tavuk yemeğinin nedeni anlaşıldı... Elenko da bunların sırdaşymış demek...

YANKO Siz de bize katılıyorsunuz değil mi?

KOSTAKİ Ben... *(Kendi kendine)* Ne halt ediyor bu?

YANKO Doğrusu tanıştığma memnun oldum. İyi birine benziyorsunuz. *(Dostluk gösterisi olarak Kostaki'nin karnına vurur)*

KOSTAKİ Ne halt ediyor bu adam yahu...

YANKO Gülüp oynayacağız, dans edeceğiz.

KOSTAKİ *(Kızgınlıkla yakasına yapışır)* Seni terbiyesiz herif!

YANKO Ne oldu? Ne var, çıldırdın mı?

KOSTAKİ Seni gidi ırz düşmanı çapkın!

YANKO Ay, ay... boğuyorsun!...

(Bu sırada Elenko, elinde Kostaki'nin geceliğiyle içeri girer)

ELENKO Bu gürültü de ne? Vay, bizim Yanko!...

KOSTAKİ Ne demek bizim Yanko?

ELENKO Geleceğini unutmuştum...

YANKO Aman yetişin, can kurtaran yok mu, deli mi bu adam?

ELENKO Aman efendim, sakın bir şey yapmayın! Onun buraya gelişi hayırlı bir iş için...

KOSTAKİ Nasıl hayırlı iş?

ELENKO O benim nişanlım...

KOSTAKİ *(Yanko'nun yakasını bırakır)* Ne, bu senin nişanı...

YANKO ...lısı.

ELENKO Evet efendim, benim nişanlım; karşıki evin uşağı...

KOSTAKİ Uşağı mı? Bense bizim hanım... her neyse, hay Allah cezanı versin!

ELENKO Sizi Ada'da sanarak bu akşam...

KOSTAKİ Evet, anlaşıldı...

YANKO Nasıl Ada'da? Bu senin üvey baban değil mi?

ELENKO (Yavaşça) Hayır bizim bey!

YANKO Sizin bey mi!... Ama eşeklik ettim ben... (Kostaki'ye) Efendim affedersiniz, eğer bilseydim...

KOSTAKİ Evet bilseydin, o dediğin öküz benim... Peki, peki haydi git işine...

ELENKO Efendim bana kızmadınız ya...

YANKO Efendim deminki şaka diye söylediğimi affedersiniz değil mi?...

KOSTAKİ Evet, evet affettik... ama hadi git işine artık!

YANKO Gidiyorum efendim, gidiyorum. (Kendi kendine)

Evet burdan gitmeli ama getirdiğim şişeler de burada kalmamalı. (Şarap şişelerini alır)

ELENKO (Yavaşça Yanko'ya) Aman bizim kapıcıya söyle üvey babam gelirse içeri bırakmasın!

YANKO (Yavaşça) Peki, peki...

KOSTAKİ Yahu sen hâlâ burada mısın?

YANKO Gidiyorum şimdi efendim. (Kendi kendine) Ev sahibiymiş! Ben de adama öküz möktüz diye... (Söylenecek çıkar)

KOSTAKİ (Kendi kendine) Ne alçak herif! Melek gibi namus simgesi karıcığım hakkında kötü şeyler düşündüm... Zavallı hanımcığım, hiçbir şeyden habersiz muşıl muşıl odasında uyuyor şimdi... Belki de rüyasında beni görüyordur... Evet, içim öyle diyor ki, rüyasında beni görüyor!

ELENKO Geceliğinizi giyecek mısınız?

KOSTAKİ Azıcık dur... (Kendi kendine) Bense günahına girdim. Oysa bu akşam, onun için düşündüğüm ihaneti ben yapacaktım ona... Bereket ki o Rus geldi. Uyanınca kendisinden özür dileyeyim...

ELENKO Efendim...

KOSTAKİ (Dinlemeyerek) Evet, özür dilemem gerek! Böylele ittiraya layık değil o... (Yatak odasına doğru yürür)

ELENKO (Yolunu keserek) Efendim nereye gidiyorsunuz?

KOSTAKİ Kokona'nın odasına...

ELENKO Girmeyiniz efendim başı ağrıyor!

KOSTAKİ Haa, öyleydi ya... Fhh, yarın olsun bakalım. Ver şu geceliği.

ELENKO Buyrun efendim. (Geceliği giydirir)

KOSTAKİ Şimdi şu masayı tut da ocağın başına getirelim.

ELENKO Evet efendim... (Masayı birlikte kaldırıp ocağa yakın koyarlar)

KOSTAKİ Sen git, yat artık.

ELENKO Hayır efendim, uykum yok. (Kendi kendine) Hiç bunu burda yalnız bırakır da gider miyim?

KOSTAKİ İyi ama artık bana lazım değilsin, sen rahatına bak. Ben kendi kendime hizmet ederim.

(Oturur yemeye hazırlanır)

ELENKO (Kendi kendine) Ne bahane bulsam? (Kostaki'ye) Siz şimdi istakoz mu yiyeceksiniz?

KOSTAKİ Evet, niye sordun?

ELENKO Çünkü...

KOSTAKİ Taze değildir mi diyeceksin?

ELENKO Hayır efendim taze görünüyor.

KOSTAKİ Satan yer yabancı değil...

ELENKO Çok taze, ama...

KOSTAKİ Ne aması?

ELENKO Bay Manolaki aklıma geldi de...

KOSTAKİ Bizim komşu Manolaki mi?

ELENKO Hastalığını duymuşsunur...

KOSTAKİ Evet ayaklarında nikriz hastalığı vardı.

ELENKO Ne demek nikriz, adeta inme inmiş!

KOSTAKİ Amma yapıyorsun sen de... Bizim Manolaki'ye mi?

ELENKO Hazımsızlıktan olmuş.

KOSTAKİ Hazımsızlıktan mı?

ELENKO Geçen hafta yatarken sizin gibi böyle istakoz yemişmiş... Bir saat geçer geçmez de çok kötü hasta-
lanmış.

KOSTAKİ (Teredditle) Amma yaptın, sahi mi?

ELENKO Zavallı adam az kalsın ölecekti!

KOSTAKİ Vay, bu kadar kötü olmuş ha?

ELENKO Galiba o da sizin yaşınızda...

KOSTAKİ Manolaki mi? Yok, onun yaşı... Oysa ben...
Evet, pek farkımız yok gibi.

ELENKO Belki daha da sağlamca...

KOSTAKİ Daha mı sağlamca? Sanki... Evet biraz daha
sağlamca görünüyor.

ELENKO Kanlı canlı bir adam.

KOSTAKİ Evet, hareketli biridir... Acaba?

ELENKO Yemeseniz iyi edersiniz.

KOSTAKİ Öyle ya... (İbağı iter) Istakoz yemeyeveririm
ben de... Bir parça şu börekten yiyeyim bari...

ELENKO Mantarlı mı o?

KOSTAKİ Evet.

ELENKO Aman efendim, daha kötü. Mantar gibi hazmı
zor yiyecek yoktur.

KOSTAKİ Doğru, biraz ağır sayılır.

ELENKO Özellikle de gece yatarken...

KOSTAKİ Eee, ne yiyecem peki? Karnım aç benim.

ELENKO Uyku, yemek yerini tutar derler. Hem açlık, ha-
zımsızlık çekmekten daha az zararlıdır.

KOSTAKİ Gerçekten öyle, en akılcısı, bir şey yememek.
(İçini çeker) Evet, bir şey yemeyeceğim.

ELENKO Ha şöyle efendim, vakit de geçti. Artık gidip
yatmalısınız.

KOSTAKİ Evet.

ELENKO (Kendi kendine) Neyse, kandırabildik...

KOSTAKİ (Ayağa kalkar) Ancak yatmadan önce bir kez
Kokona'yı görsem...

ELENKO Nasıl?

KOSTAKİ Korkma uyandırmam. Yalnız usulca alından
öperim, o kadar.

ELENKO (Kendi kendine) Şimdi ne yapmalı?

KOSTAKİ Dudaklarımı bile dokundurmam. (Odaya doğ-
ru gitmeye başlar)

ELENKO (Önüme geçerek) Aman efendim, bu akşamı ne
kadar renginiz kızarmış!

KOSTAKİ Kızarmış mı? Belki bir parça yerine gelmişse...

ELENKO Hayır efendim, bu sizin her zamanki renginiz
değil...

KOSTAKİ Gerçekten mi? Aman bir bakayım. (Lambayı eli-
ne alır, aynaya bakar) Evet biraz fazlaca gibi...

ELENKO Adeta mosmor...

KOSTAKİ Mosmor mu? Evet, biraz koyuca...

ELENKO Gözleriniz de kızarmış.

KOSTAKİ Gözlerim de mi? Evet, evet...

ELENKO Başınıza kan çıkmış gibi.

KOSTAKİ Akşamki tersliklerin kızgınlığından...

ELENKO Sizin yerinizde olsam şimdi şey yapardım...

KOSTAKİ Ne yapardım?

ELENKO Ayaklarımı sıcak suya koyardım.

KOSTAKİ Bunu iyi dedin.

ELENKO Su hazır, ocakta kahve güğümü ile sıcak su var. Biraz da hardal katarsanız...

KOSTAKİ Evet, hardalla çok iyi olur, bizim şu ıstakoz gibi.

ELENKO *(Güğümü getirir)* İşte efendim, sıcak su.

KOSTAKİ Ver! Ayy... elimi yakıyor! ..

ELENKO Gidin efendim rahat edersiniz.

KOSTAKİ Gidiyorum. *(Kendi kendine)* Acaba kimin aklına gelirdi, ayaklarımı böyle sıcak suya koyacağım! Bizim sabahki niyetimizle şu an yaptıklarımız arasında dağlar kadar fark var!

ELENKO Gidin efendim, istirahat ihtiyacınız var.

KOSTAKİ *(Giderken söylenir)* Dağlar var, dağlar... Çare? Ne yapalım kader böyleymiş...

(Çıkar)

ELENKO *(Yalnız)* Off! İnsan avutmak ne kadar da zormuş. Ah Kokona, paçayı iyi kurtardın.

YANKO *(Uşak elbisesiyle, mutfak kapısından başını uzatır)* Elenko!

ELENKO Ahh, yine mi geldin?

YANKO Şey... hani ya üvey baban için kapıcıya tembih ettim de... onu haber vermeye gelmiştim...

ELENKO Peki, hadi artık git işine.

YANKO Vay, beni kovuyor musun?

ELENKO Elbette, ya bey gelir de seni burda görürse?

YANKO Sizin ki mi? Aman sen de, o şimdi uyumuştur.

ELENKO Daha uyumadı. Ayağını sıcak suya koyuyor.

YANKO İyi ya, gelemiz işte.

ELENKO Olsun, sesini işitir.

YANKO Öyleyse gel, bir parça mutfakta konuşalım hiç olmazsa...

ELENKO Mümkün değil. Ben burda gözcülük ediyorum.

YANKO Gözcülük mü, niçin?

ELENKO Orasına sen karışma. Haydi bakalım, çek arabanı!

YANKO *(Kendi kendine)* Bunda bir şey var ama...

(Dışardan bir gürültü gelir)

KOSTAKİ *(Sesi odasından gelir)* Hay Allah cezasını versin!

ELENKO Vay bizim bey! Hadi, hemen git çabuk burdan!

YANKO Peki gidiyorum. *(Kendi kendine)* Yok bunda bir şey var.

ELENKO *(Arkasından iterek)* Defol şuradan diyorum sana, başımı belaya sokacaksın!

YANKO *(Çıkarken söylenir)* Bir iş var ama... elbet ben bunu bulurum.

(Kostaki, elinde güğüm, odasından çıkıp gelir)

KOSTAKİ Yerin dibine geçesi güğüm!...

ELENKO Yine ne oldu? Efendim, ayaklarınızı sıcak suya koymadınız mı?

KOSTAKİ Evet, benden çok sandalyeler koydu, onlara lazımmış.

ELENKO Nasıl?

KOSTAKİ Nasıl olacak, suyu boşaltayın derken güğüm kızgınmış, elimi yaktı. Ben de bıraktım, bütün su halının üstüne döküldü. Bak bir damla su yok...

ELENKO Al sana bir terslik daha. Öyleyse başka ısıtayım.

KOSTAKİ Hayır, hayır, gerekmez artık. Açlıktan olacak... midem karmakarışık... gözlerim de kararıyor. Doğrusu bir iki lokma bir şey yemem gerek.

(Masadaki sandalyeye oturur)

ELENKO *(Kendi kendine)* Ne yapmalı, yoksa yakayı ele vereceğiz!

KOSTAKİ *(Böreği keser ve yemeye başlar)* Yalnız yemek... bense başka türlü düşü... Elenko!

ELENKO Efendim.

- KOSTAKİ Acaba Kokona hâlâ uyuyor mu dersin?
- ELENKO Uyuyor efendim, uyuyor; demincek baktım.
- KOSTAKİ O demincekti, belki şimdi uyanmıştır.
- ELENKO Hayır efendim, pek derin bir uykudaydı.
- KOSTAKİ Hayır, hayır sen bilmiyorsun, bir ben bakayım.
(Kalkar)
- ELENKO (Kendi kendine) Aman yarabbi, ne yapayım, nasıl önleyeyim?
- KOSTAKİ Şöyle parmaklarımın ucuna basarak yavaş yavaş... (Odaya doğru yürür)
- ELENKO (Koşar, oda kapısını önünde durur) Efendim, girmeyiniz!...
- KOSTAKİ Yine mi? Bu kadar telaş edecek ne var ki? Hayır, hayır bunda bir şey var, söyle bakalım.
- ELENKO Hayır efendim.
- KOSTAKİ Söyle diyorum, ne var?
- ELENKO Şey...
- KOSTAKİ Söyle bakalım!
- ELENKO (Utangaç bir halde) Efendim... ben kıskancım...
- KOSTAKİ (Şaşkın) Ne, kıskanç mı?
- ELENKO Evet, Kokona ile birlikte yemek yiyeceğinizi düşündükçe... nasıl oluyor bilmiyorum, kıskanıyorum...
- KOSTAKİ Hele şuna bak... (Kendi kendine) Kızcağız benim için... hele hele hele... Hem güzelce de... hiç de dikkat etmemişim... Ah biz erkekler, uçarı erkekler... Yahu çok kötü adamlarız biz! Şeytan da kıskartıyor doğrusu... Cidip de dalgın uyuyan karımı uyandıracağıma hazır şuntunla... (Nefretle) Oh!... Karıma bu derece ihanet...(Elenko'ya) Haydi kızım, bırak da geçeyim!
- ELENKO (Yalvararak) Efendim!...
- KOSTAKİ (Elenko'nun yüzüne bakıp kendi kendine) Yüreği-

- ni parça parça ediyorum... Allah biliyor ya, güzel kız... Gözleri, boyu bosu, ha...(Elinden tutar) Yok, yok... Beni dinle... sen çocuk değilsin. Böyle şeyler... gerçi elde değildir, biliyorum ama... Ne sana yakışır, ne bana...(Kendi kendine) Elleri de pek yumuşakmış a canım!...
- ELENKO (Kendi kendine) Neyse zayıf tarafını buldum!
- KOSTAKİ Zavallı kızcağız!... Sen benim için yanıyormuşsun ha? Şimdiye kadar hiç renk vermedin. Ah kıskançlık... ah kıskançlık... yaman şeydir. Kurt gibi insanın içini yer bitirir.
- ELENKO Aman efendim affedin, ağzımdan kaçtı.
- KOSTAKİ Buna gönül sesi derler a kuzum; niçin kızarıyorsun? Bunları bilirim, acemisi değiliz çok şükür! Boşuna sıkma kendini... Bunda ne varmış, kendine gel bakayım.
- ELENKO Evet efendim.
- KOSTAKİ Ben seni üzmeyi asla istemem, öyle kendini bilmezlerden değilim.
- ELENKO Biliyorum efendim.
- KOSTAKİ (Kendi kendine) Ama ateşli bir kız!... Gereği gibi sevmeli onu. (Elenko'ya) Eee, şimdi madem ki Kokona'yla yemek yememi istemiyorsun, biz de başka türlü yaparız.
- ELENKO Nasıl başka türlü?
- KOSTAKİ Acaba şu... (Kendi kendine) Ah erkekler, uçarı erkekler!... (Kıza) Hani, bazı kendi hizmetçileriyle yemek yiyen beyler vardır. (Kendi kendine) Evet vardır ama benim gibi evlileri değil!... Neyse, söz aramızda... (Kıza) Biz de sanki... birlikte...
- ELENKO Aaa, hiç öyle şey olur mu? Ya Kokona...
- KOSTAKİ Aman sen de... Kokona yatıyor... Öyle demiyor muydun sen?

ELENKO Evet efendim!...

KOSTAKİ En iyisi... şimdi kapıyı üstüne kilitler, anahtarını da alırsın, olur biter vesselam...

(Gidip kapıyı kilitler, anahtarını alıp cebine koyar)

ELENKO (Kendi kendine) Ohh!... Becerebildim sonunda...

KOSTAKİ İşte artık çekinecek bir şey kalmadı. Ece, gel şöyle şimdi yanıma.

ELENKO Aman efendim, hiç...

KOSTAKİ Gel haydi canım, ürkek sen de!... Neden korkuyorsun artık, anahtar cebimde!

ELENKO (Tereddütlü eder, bir ara kapıya bakar) Evet efendim ana...

(Birlikte kanapenin yanına gelirler, Kostaki oturur, Elenko ayakta durur)

KOSTAKİ (Kendi kendine) Alah bilir, bu Maryanko'dan daha iyi... Sürtük, yalancı karı... Buysa daha masum, el değmemiş... (Kıza) Gel kuzum, gel şöyle yanıma!

ELENKO (Kendi kendine) Ne yapayım, Kokono'yu ele vermemek için! (Oturur)

KOSTAKİ (Bir içki açar) Kadehi uzat bakayım! (Kendi kendine) Bir parça neşelendirsem...

ELENKO (Kendi kendine) Ah biraz çok içse de Kokona gelene kadar sızıp kalsal!...

KOSTAKİ Sağlığına Elenko!

ELENKO Sizin sağlığınıza efendim.

KOSTAKİ Aşkımıza içmeliyiz... İkimizin de, çünkü ben de seni seviyorum. (Öpmek ister)

ELENKO (Çekilerek) Aman efendim...

KOSTAKİ Ne var, anahtar cebimde...

(Bu sırada pencere dışardan açılıp Yanko içeri düşer)

ELENKO (Ayağa fırlar) Aaa!

KOSTAKİ (Ayağa kalkar) O ne?

ELENKO Yanko.

KOSTAKİ Şu uşak!...

YANKO (Yerden kalkar, kızgınlıkla) Bakın yakaladım sizi. Maşallah, size yakışır şeyler yapıyorsunuz.

KOSTAKİ (Kendi kendine) Şimdi buna nasıl meram anlatmalı!

ELENKO (Kendi kendine) Al bir bela daha!

YANKO Utanmadan efendinle birlikte içki iç, bir de böyle bir herife suratını öptür...

KOSTAKİ Nasıl, nasıl yapar bunu?

YANKO Ben anlamıştım böyle bir şey olduğunu... Onun için deminden beri merdivenle pencereden seyrediyordum sizi...

KOSTAKİ Vay, benim evime merdivenle girmek ha!...

ELENKO Beni dinle Yanko.

YANKO Uzak dur benden!... Yanıma yanaşma şıllık!...

ELENKO Ben mi?

YANKO Utanmaz kadını!

KOSTAKİ Bu adam canımı sıkıyor benim.

YANKO (Kızgın) Galiba efendin olacak bu herif seni kandırdı, bu daireyi sana vereceğini vaat etti değil mi?

KOSTAKİ (Gülerek, alaylı. Kendi kendine) Hey koca şaşkın, işin aslını bilmez... biçare kızın benim için yanıp tutuştuğunu bilmez...

YANKO Ah utanmaz efendiler, havadan para kazanmış zenginler!

KOSTAKİ (Kızarak) Yoo, bana bak, susacak mısın? Yoksa...

YANKO Hayır susmayacağım, hepsini Kokona'ya söyleyeceğim.

KOSTAKİ (Oda kapısının önüne gider) Sus! Kokona yatıyor, uyuyor.

YANKO Bana ne?...

KOSTAKİ Baş ağrıyor, çok rahatsız...

YANKO Ne olursa olsun, muhakkak söylerim ben.
 KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Bak şu başımıza gelenlere...
 ELENKO (*Kendi kendine*) Artık olanları seyredip durma-
 malı... işi anlatmalı. (*Kostaki'ye yavaşça*) Efendim ben
 şimdi işi hallederim.
 KOSTAKİ Aman! Aman! (*Bir cüzdan vererek*) Al şundan
 gerektiği kadar ver. İçinde beş altın var.
 ELENKO (*Tereddüt eder*) Yok olmaz efendim...
 KOSTAKİ Al diyorum, al da şu heriften yakamızı kurtar-
 alım.
 YANKO Vay, gözümün önünde para da veriyor.
 ELENKO (*Kendi kendine*) Peki, Kokona'yı kurtarma hiz-
 metimin karşılığı olsun. (*Cüzdanı cebine koyar*)
 KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Durup dururken beş altın ver...
 akıl parası...
 ELENKO (*Yanko'ya*) Beni dinle!
 YANKO Hayır dinlemem. Sen bana bu ihaneti et, doğa-
 cak çocukların babasının namusunu şimdiden böyle
 leke sür!...
 KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Hayvan herif! Yavaş konuş,
 şimdi hanım işitecek.
 ELENKO (*Yanko'ya*) Beni dinle diyorum, (*Yavaşça*) bu bir
 hileydi.
 YANKO Hile miydi? Nasıl?
 ELENKO Evet, adeta bir hile; beyin Kokona'nın odasına
 girmemesi için bir hile işte. Çünkü Kokona beyden
 habersiz baloya gitti.
 YANKO (*Kızgınlığı geçer, gülerek*) Ne diyorsun, bunun için
 miydi?
 ELENKO Sus!
 KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Kim bilir ne yalan söyledi ona.
 (*Elenko'ya*) Eee, ne yaptın?
 ELENKO Eee'si kendisine açıkladım, gidecek.

KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Herifi kandırdı bel!... Ah şu ka-
 dınlar, yamandılar...
 ELENKO (*Yanko'ya bakarak*) Susacak artık efendim, şimdi
 gidiyor.
 KOSTAKİ Peki.
 YANKO Evet efendim, madem ki... madem... ki böyle-
 miş, artık diyeceğim bir şey yok. Affedersiniz rahat-
 sız ettim.
 KOZSTAKİ Peki, peki git işine artık.
 YANKO (*Yavaşça*) Karısı baloda... ha hay! Aman ne ömür
 şey!...
 (*Çıkar*)
 KOSTAKİ Neyse belayı savdık başımızdan... şu pencere-
 yi kapat. (*Kendi kendine*) Allah vere de bizimki gürü-
 tüyü işitmemiş olsa. (*Kıza*) Perdeleri çek.
 ELENKO (*Perdeleri kapatır*) Evet efendim.
 KOSTAKİ (*Aksırır*) Oh!... Nezle olmuşm. Yerin dibine ge-
 çesi herif, pencereyi açtı.
 (*Cebinden mendili çıkarır, burnunu siler. Bu arada orta ka-
 pı açılır; maskeli bir kadın görünür. Kadın Kostaki'yi gö-
 rünce hayret eder ve geri çekilip kapıyı kapar*)
 ELENKO (*Kadını görmüştür*) Aman!...
 KOSTAKİ Ne var?
 ELENKO Bir şey yok efendim... pencere... (*Kendi kendi-
 ne*) Bizim Kokona... Şimdi ben ne yapayım? Odasının
 anahtarı da beyin cebinde... ne yapmalı ki...
 KOSTAKİ (*Kendi kendine*) Şu pis herif canımı sıktı. İşin en
 tatlı yerinde gelip de pişmiş aşı su katmakta ne ma-
 na vardı, yeniden başlayalım bari...
 ELENKO (*Birdenbire bağırarak*) Aman!... Ay...
 KOSTAKİ Ne oldu?
 ELENKO Aman! Sinirlerim... Sinirlerimi bozdu. (*Oda ka-
 pısının önünde sandalyenin önüne oturur ve çırpınmaya*

başlar) Aman, aman, sinirlerim...

KOSTAKİ Sinir hastalığı tuttu!... Al başka bir bela daha...

ELENKO Aman bir demir parçası, bir anahtar...

KOSTAKİ *(Şaşkın)* Anahtar mı?

ELENKO Aman, bir anahtar, beyim, bir anahtar...

KOSTAKİ Ne yapacaksın anahtarı?

ELENKO Aman çabuk! *(Sürekli çırpır)* Aman, ölüyorum...

KOSTAKİ *(Aranarak)* Anahtar, ahahtar... canım bende anahtar yok. Ha şu oda kapısının anahtarı vardı. *(Cebinden çıkarıp verir)* Al işte.

ELENKO Arkama koyun, arkama...

KOSTAKİ Arkana mı? Ha, işte oldu. *(Kendi kendine)* Garip, bu kız hasta olunca, hekim arayacağımıza bir çilingir getirmeli. *(Elenko'ya)* Eee, nasıl oldun?

ELENKO Aman aman daha geçmedi... daha geçmedi... tekrar tutuyor. *(Bağırarak)* Aman bir parça sirke, lokman ruhu, bir şey...

KOSTAKİ Lokmanruhu mu, nerde var?

ELENKO Ocağın üstünde... sizin odanızda... küçük bir şişe...

KOSTAKİ Tamam, tamam... getireyim. Ama bağırma, bizimkini uyandırırın. *(Odasına giderken kendi kendine konuşur)* Ne belalar geldi başımıza bu akşam.

(Çıkar)

ELENKO *(Anahtarı arkasından çıkarır)* Sonunda anahtar elime geçti. *(Hızla gidip orta kapıyı açar, maskeli kadın görünür)* Çabuk Kokona, çabuk... Beyin hiçbir şeyden haberi yok. Odanıza girin, soyunup yattıktan sonra çingırağı çalın ki bileyim. *(Konuşurken hızla Maskeli Kadın'ı kapıyı açıp odaya sokar, kapıyı kapar)* Ohhh, kurtuldu!

(Şarkı söyeyerek oynamaya başlar. Kostaki'nin geri döndü-

ğıntı görünce "vay" diyerek koşup yine sandalyeye oturur ve çırpınmayı sürdürür)

KOSTAKİ *(Elinde şişeyle gelirken Elenko'yu görtünce hayretle durup kalır)* O ne? Vay, oynuyor!... *(Yanına gelerek)* Oynuyor muydun?

ELENKO Aman efendim, sinirlerimin ağrısından ne yaptığımı bilmiyorum.

KOSTAKİ *(Elenko'nun burnuna doğru bir büyük anahtar tutarak)* Kokla! Haa, bu değilmiş... Belki lazım olur diye bir anahtar daha almıştım. *(Şişeyi uzatır)* Al işte lokmanruhu...

ELENKO *(Biraz koklar)* Ah, geçti... Oh, rahat ettim.

KOSTAKİ Sahiden geçti mi?

ELENKO *(Kokona'nın odasını gösterir)* Çok şükür geçti!... Hem çoktan geçti...

KOSTAKİ Oh!... Ha şöyle benim mini mini Elenko'cum... *(Öpmek ister)*

ELENKO *(İterek)* Bırakin efendim...

KOSTAKİ İstemiyor musun?

ELENKO Benim Kokono'ma saygım var, böyle şeyi kabul edemem.

KOSTAKİ *(Şaşırır)* Doğru mu söylüyorsun? Ya deminki muhabbet?

ELENKO Nasıl?

KOSTAKİ Canım, biraz önce kiskancım diye...

ELENKO Haa, evet, Kokona'yla yemek yediğiniz için...

KOSTAKİ Ne demek oluyor?

ELENKO Ağzözlü olduğumdan yemekleri yemenizi istemediğimden...

KOSTAKİ Ne yani... Benimle yemek istemen beni sevdiğinden değil mi?

ELENKO Hayır efendim, istakozu sevdiğimden.

KOSTAKİ İstakozu!... Bense... *(İçerden çığırak sesi duyulur)*

lur) Bu çingirak da ne?

ELENKO Kokona uyanmış, gideyim bakayım.

KOSTAKİ Sen dur, ben giderim.

ELENKO Öyleyse ben de gidip yatayım. Allah rahatlık versin efendim.

KOSTAKİ (*Kızgınlıkla*) Eyvallah...(*Kendi kendine*) Istakoz içinmiş...

ELENKO Hayırlı geceler efendim...

KOSTAKİ Eyvallah kuzum, eyvallah... (*Kokona'nın odasına girerken*) Elmasım, korkma benim... Ada'ya gide-medik... Vapura yetişemedik...

SON

ÂLİ BEY (1844- 1899)

YAŞAMI

Âli Bey'in yaşamına ilişkin çok az bilgi vardır. Doğum tarihi de, 9. 2. 1899 tarihinde ölümünün arkasından bir gazetede çıkan yazıda, "...tahminen ellibeş yaşlarındaydı," ifadesinden 1844 olarak kabul edilmektedir.

1860 yılında Babıâli Tercüme Bürosunda memurluğa başladı. O dönemde Tanzimat'tan sonra açılmış olan bu daireye gençler genellikle 15-16 yaşlarında alınıyorlardı. Bu yüzden de doğum tarihinin 1844 olabileceği hesaplanabilir. Bu dairede çalışabilmesi için Fransızca dilini öğrenmiş ve bir eğitim almış olduğu anlaşılmaktadır.

Âli Bey, 1860'dan ölüm tarihi 1899'a kadar hep devlet memurluğu yaptı. Sıhhiye Meclisi Üyeliği, Karantina Başkâtipliği, Varna Mutasarrıflığı (1877), Duyun-i Umumiye Memurluğu ve Müfettişliği, Bağdat Belediye Başkanlığı, Trabzon Valiliği (1889-1893), Duyun-i Umumiye Müşavirliği ve en son bu dairenin Direktörlüğü görevlerini bulundu. Son görevindeki Direktör sıfatı dolayısıyla Direktör Âli Bey diye de anılmaktadır. 1899 yılında Duyun-i Umumiye Direktörü iken İstanbul'da öldü.

Bütün çalışma yaşamı devlet memurluğunda geçmiş olan Âli Bey, yazılarında ve başlangıçta oyunlarını yayınlattığı gazete, dergi ve kitaplarda kendi adını kullanmadı. Kitaplarda ilk zamanlar "Bir Zat" takma adını kullandı.

Âli Bey, 1868'de Güllü Agop'un özel izinle kurmuş olduğu Osmanlı Tiyatrosu'nda Güllü Agop'la birlikte çalıştı. Bu topluluğun repertuarının saptanmasında Güllü Agop'a yardım etti; bu arada yazdığı oyunları bu toplulukça sahnelendi; ayrıca bu tiyatrodaki azınlık oyuncularına düzgün Türkçe konuşma dersleri verdi.

1869'da, bir tiyatrocu ve oyun yazarı olan Teodor Kaspap'ın kurduğu ve ülkemizin ilk mizah gazetesi olan *Diyojen*'de imzasız mizah yazıları yazmaya başladı. Bu ga-